

Mezisektorální partnerství v sociálních službách

Případová studie

(Polsko)

1. Úvod

Tato případová studie pojednává o příkladu mezisektorálního partnerství (LPPS), které vzniklo za účelem zlepšení komunikace mezi aktéry zabývajícími se v oblasti Lublinu sociální problematikou a problematikou pracovního trhu, za účelem usnadnění jejich spolupráce a vyplnění mezery, která vzniká v situaci, kdy jsou sociální služby poskytovány veřejnými i soukromými subjekty.

- Kontext případové studie

Systém sociálních dávek a přídavků v Polsku tradičně spadá do kompetence státu a za jeho financování, organizaci a správu tedy odpovídá stát. V posledních letech však v sociální sféře narostl počet aktérů a zvýšil se i objem veřejných financí, které tito noví aktéři na různé sociální programy vynakládají. Zároveň bylo zjištěno, že u některých cílových skupin je poskytování podpory prostřednictvím těchto nových aktérů mnohem efektivnější.

V oblasti města Lublin také vznikala řada nových programů (sociální programy a programy sociální inkluze), neexistovala však žádná společná platforma, která by umožňovala vyměňovat si informace o konkrétních nabízených službách a druzích podpory. Často se proto stávalo, že nějaký subjekt nemohl určité cílové skupině požadovanou službu nabídnout a zároveň ani nebyl schopen odkázat své klienty na organizaci, která by požadované služby nabízela.

- Motivace, účel

Hlavními důvody pro vytvoření tohoto partnerství tedy bylo veřejným a soukromým subjektům pracujícím se sociálně zranitelnými skupinami osob umožnit a usnadnit výměnu informací o nabízených podpůrných službách. Během rozvoje partnerství byly postupně přidávány další aktivity a cíle, jako například společné žádosti o financování, rozšiřování množiny cílových skupin, rozšiřování a výměna služeb mezi jednotlivými partnery, nebo snaha o větší prosazení sektoru v rámci regionálního plánování sociální politiky.

Je zásadní zmínit, že toto partnerství vzniklo plně na základě iniciativy zdola jako reakce na skutečné potřeby. Nejednalo se o součást žádného projektu, politického závazku nebo doporučení, ani žádného jiného vnějšího popudu. K jeho zřízení rovněž nebyly využity žádné vnější finanční zdroje. Celé partnerství vzniklo a funguje jen díky nadšení a nasazení zakládajících členů.

- Cíle

- ✓ Usnadnit spolupráci mezi veřejnými a soukromými subjekty poskytujícími podporu zranitelným skupinám osob.
- ✓ Zaplnit mezeru v případě sociálních služeb, které nejsou poskytovány státem, ale nabízí je různé nevládní organizace.
- ✓ Lépe informovat cílovou skupinu o dostupné podpoře.
- ✓ Spojit a zesílit potenciál jednotlivých členů.
- ✓ Společně se prosazovat v rámci regionálního plánování sociální politiky.
- ✓ Žádat o externí finanční podporu.
- ✓ Efektivně využít finanční zdroje EU dostupné v daném regionu.

- Překážky

V prvotní fázi partnerství byla hlavní překážkou bránící efektivní spolupráci skutečnost, že jednotliví členové partnerství se vzájemně neznali. Každý partner však dostal příležitost svou organizaci během setkání jednotlivých členů partnerství představit a také připravit brožuru (pro externí a interní potřeby ostatních partnerů) se základními charakteristikami organizace, čímž byla tato prvotní překážka odstraněna.

Jak se partnerství dále rozvíjelo, vyvstala akutní potřeba stanovit pevnější strukturu s jasnými pravidly týkajícími se členství, povinností jednotlivých členů, přijímání nových členů atd. Tuto překážku se podařilo překonat díky finančním prostředkům, které získal jeden z partnerů na projektu, z něhož bylo zapláceno odborné poradenství a tvorba ustavujících dokumentů partnerství – etického kodexu, pravidel členství, komunikace, financování atd.

2. Implementace

- ✓ Partnerství LPPS (Lublin Social-Public Partnership) funguje v souladu s ustavujícími dokumenty, které byly vytvořeny a přijaty na základě konsenzu všech členů. V čele partnerství stojí pětičlenná rada, která LPPS reprezentuje a jeho jménem podepisuje dokumenty (po souhlasu všech členů).
- ✓ Minimálně jednou za tři měsíce se koná setkání partnerství, na něž jsou pozváni všichni členové. Zde se probírají aktuální otázky a jsou přijímána rozhodnutí, např. pokud jde o přijetí nových členů, potenciální zapojení do projektů, medializaci našich aktivit, sociální konzultace atp.
- ✓ Mezi jednotlivými setkáními zůstávají partneři v kontaktu prostřednictvím e-mailu a menší rozhodnutí mohou být přijímána i tímto způsobem.

- Více informací

Partnerství LPPS (Lublin Social-Public Partnership) vzniklo v červnu 2011 v Lublinu s cílem zlepšit spolupráci aktérů působících v sektoru sociálních služeb, lépe zkoordinovat stávající nabízené služby a zajistit zranitelným skupinám osob efektivnější pomoc.

Partnerství vzniklo na základě iniciativy Úřadu práce v Lublinu (veřejný aktér) a pěti místních nevládních organizací poskytujících sociální služby.

Partnerství bylo reakcí na skutečnost, že v Lublinu existuje řada poskytovatelů sociálních služeb, kteří se zaměřují na stejné cílové skupiny, ale vzájemně spolu nespolupracují, a chybí zde společná platforma, jež by umožňovala sdílet informace týkající se sociální problematiky. Nachází se zde také komerční subjekty, které vyvíjejí své aktivity v souladu s principem společenské odpovědnosti a jsou ochotni více se zapojovat do sociálních aktivit města, nemají však povědomí o tom, co je třeba udělat a jak by oni konkrétně mohli pomoci.

První setkání partnerství se konalo v červnu 2011 a zúčastnilo se ho 24 institucí a organizací. Byl zde představen koncept partnerství, proběhla diskuze a většina zúčastněných stran podepsala tzv. prohlášení závazku partnerství.

Od tohoto okamžiku začala organizační struktura partnerství postupně narůstat a diferenciovat se. Byly definovány cíle a pracovní postupy a ustanovena pravidla členství.

Úřad práce v Lublinu poskytl jednoho svého zaměstnance, který odpovídá za administrativní úkony spojené s partnerstvím, např. za vytváření mailing listů, přípravu agendy pro jednotlivá setkání, distribuci pozvánek na setkání atd.

V další fázi jsme se zaměřili na šíření informací a propagační kampaň a v rámci partnerství LPPS tak začala vznikat webová stránka a informační brožura. Díky tomu partnerství vstoupilo do povědomí veřejnosti nejen v oblasti Lublinu, ale i v celé zemi. LPPS má v současné době 46 členů a dále se rozrůstá jak z hlediska velikosti, tak i působnosti.

- Omezení dle specifických podmínek země

Založení tohoto druhu partnerství není omezeno žádnými právními předpisy nebo závazky. Pouze žádá-li se jménem partnerství o vnější finanční zdroje, je nutno uzavřít smlouvu o sdružení. Tuto smlouvu je nutno s každou žádostí uzavřít znovu.

- Aspekt sociálních inovací

Nový je celý tento koncept a charakteristiky sociálně inovativního přístupu lze identifikovat hned na několika úrovních:

- ✓ Inovativní struktura – dosud neexistovalo žádné partnerství podobné LPPS, které by vzniklo plně zdola na základě iniciativy aktérů působících v sektoru sociálních služeb a bylodlouhodobě životaschopné a nezávislé na vnějších finančních zdrojích, ale přitom schopné získávat finance pro konkrétní projekty. Partnerství dokázalo stanovit pravidla členství, jasně určit cíle a způsoby jejich dosažení, a nyní se dokáže na regionální úrovni prosadit jako jednotný hlas ovlivňující plánování nové sociální politiky, právních ustanovení a finančních rozhodnutí.
- ✓ Inovativní cílové skupiny – díky tomu, že členové LPPS mají rozdílná zaměření, se partnerství dokázalo zaměřit na nové cílové skupiny (např. mladistvé delikventy) a poskytnout jim podporu vyhovující jejich potřebám. Tato cílová skupina byla až dosud opomíjena a neexistovaly pro ni žádné specifické programy.

3. Výsledky a dopad

Úspěchy při fundraisingu:

- ✓ Projekt „Model mezisektorální spolupráce LPPS“ – pomohl financovat workshopy a odborné poradenství pro členy partnerství a přispěl tak ke tvorbě dokumentů, které upravují vnitřní a vnější kontakty a vztahy mezi členy partnerství
- ✓ Projekt „Model spolupráce pro usnadnění sociální a pracovní inkluze mladistvých delikventů v Lublinském vojvodství“ – realizováno pěti členy partnerství a rozšířeno mezi ostatní členy partnerství, čímž se aktivity těchto aktérů zpřístupnily nové potenciální cílové skupině, vytvoření komplexního regionálního programu inkluze
- ✓ Projekt „Lublinské workshopy“ – realizováno třemi členy partnerství a rozšířeno mezi ostatní členy, založení ICT nástroje (elektronické komunikační platformy) umožňujícího mladým absolventům navázat kontakt se zaměstnavateli poskytujícími školení a dobrovolné stáže ve firmách
- ✓ Projekt „Vaše firma – Váš úspěch“ – projekt pomáhající mladým osobám se založením vlastního podnikání. Díky implementaci tohoto projektu v rámci partnerství se podařilo oslovit velké množství lidí a pomoci osobám, u nichž se projevil potenciál stát se živnostníky.

Cena pro nejlepší veřejno-soukromé partnerství v Polsku pro rok 2012 (uděleno Rozvojovým programem OSN). Cena byla udělena v kategorii „Blízko lidem“ („Close to People“), v níž volí samotní příjemci pomoci a členové cílových skupin (nikoli odborná porota).

- Dosažené změny

Změny, jichž jsme dosáhli, mohou být popsány na dvou úrovních: změny v rámci partnerství jakožto celku a změny v rámci jednotlivých členských organizací.

- ✓ Na úrovni partnerství:

- dokázali jsme se prosadit v rámci sektoru a vytvořit významný hlas, který se umí prosadit při regionálním plánování sociální politiky a při rozdělování finančních zdrojů na nadcházející období
- místní samospráva nás vnímá jako partnera s relevantními odbornými znalostmi a často se na nás obrací za účelem konzultací, všechna klíčová rozhodnutí v oblasti sociální politiky jsou nyní konzultována s partnerstvím
- nenahrazujeme sociální služby poskytované státem ani dalšími veřejnými institucemi, ale naopak s nimi spolupracujeme a doplňujeme je.

- ✓ Na úrovni jednotlivých členů:

- jednotliví členové mohou cílové skupině poskytovat lepší služby a zároveň mohou své cílové skupiny rozšiřovat
- snadnější přístup k vnějším finančním zdrojům, a to zejména pro menší nevládní organizace
- konkrétní členské organizace se díky svému členství v partnerství dostaly v rámci města i regionu do širšího povědomí lidí
- zaměstnanci jednotlivých členských organizací se vzájemně poznali a došlo k navázání osobních vztahů
- partnerství podporuje jedince v tom, aby se aktivně podíleli na utváření vlastních životních podmínek, posiluje občanskou společnost, společenskou odpovědnost a integraci za účelem dosažení společných cílů

- Doporučení pro Českou republiku

Založení obdobného partnerství s sebou nenese žádné větší formální ani finanční překážky a je tedy možné v jakékoli zemi EU. Potenciální zakládající členové by se však měli zamyslet nad následujícími body:

- ✓ zjistit, co potřebují (Chceme opravdu založit partnerství?)
- ✓ zjistit, jaká jsou očekávání

- ✓ realisticky zhodnotit, do jaké míry jsou ochotni se do projektu zapojit (Máme dostatek času a osob, které můžeme pro potřeby partnerství uvolnit?)
- ✓ zvážit krátkodobé a dlouhodobé perspektivy
- ✓ logistika je důležitá (zajistit místo, kde by se mohla konat setkání (například konferenční sál na radnici), příprava pozvánek)

Vzhledem k tomu, že Polsko a Česká republika jsou si z hlediska organizace sociálního systému a občanské angažovanosti historicky podobné, lze předpokládat, že tento model partnerství lze aplikovat i v České republice.

Tento model by cílové skupině pomohl řešit obdobné otázky jako v Polsku – nedostatečnou komunikaci mezi státními aktéry, aktéry ze sektoru sociálních služeb a soukromými subjekty, a to zejména co se týče poskytovaných služeb; jednotliví aktéři působící v sektoru sociálních služeb by se navzájem poznali a mohli by se tak více prosazovat v rámci národního a regionálního plánování sociální politiky.

Jedinou případnou překážkou by mohla být mentalita. Pro úspěch projektu je zásadní, aby jednotliví členové věřili v potenciál partnerství a byly ochotni se do něj plně zapojit. Věříme, že pokud se najdou zakládající členové, kteří mají o ustavení partnerství opravdu zájem a jsou ochotni na něm pracovat, pak může být tento relativně jednoduchý a téměř beznákladový model partnerství použit v jakékoli zemi EU.